

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Udruženje sudija/sudaca u
Federaciji Bosne i Hercegovine**

- Organizacioni odbor -

**Sarajevo, Valtera Perića 15
Tel/fax 033-668-035
e-mail: usfbih@bih.net.ba
www.usfbih.ba**

Broj: 46/13
Sarajevo, 08.07.2013. godine

ZAKLJUČCI XII SAVJETOVANJE IZ KRIVIČNOPRAVNE OBLASTI

Radni naziv savjetovanja je:

„DESET GODINA PRIMJENE KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA U BOSNI I HERCEGOVINI“

Neum, hotel „Zenit“, 06. – 08. juni/ lipanj 2013. godine

I HARMONIZACIJE KRIVIČNOG I DRUGOG ZAKONODAVSTVA U VEZI SA KRIVIČNIM ZAKONODAVSTVOM U BOSNI I HERCEGOVINI I DONOŠENJE NOVIH ZAKONA ZA NEUREĐENE OBLASTI

Učesnici Savjetovanja su i ove godine sa zabrinutošću konstatovali da se i dalje narušava ranije dostignuti nivo harmonizacije krivičnog zakonodavstva u BIH, pa su pozvali predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti u Bosni i Hercegovini, te VSTV BIH, kao i Tima za praćenje primjene krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini da preduzme energične aktivnosti kako bi uspostavio ranije dostignuti nivo harmonizacije krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini i u pozitivnom pravcu nastavila dalja harmonizacija ovog zakonodavstva, a posebno, da se:

- nastave započete aktivnosti na donošenju Zakona o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine;
- preispita potreba materijalno-pravnog normiranja konstrukcije“ produženog krivičnog djela“, i to u dva pravca: 1. bilo brisanjem iste, jer je sudska praksa u Bosni i Hercegovini kvalitetno riješila ovo pitanje i/ili 2. da se norma dopuni na način da se isključi mogućnost uspostavljanja pravne konstrukcije produženog krivičnog djela kada su u pitanju krivična djela koja ugrožavaju lična dobra;
- preciziraju elementi onih krivičnih djela gdje postoji istovjetnost djela i njegovih obilježja sa prekršajima (kao što su saobraćajni delikti, šumska krađa, tuča, nasilničko ponašanje, nasilje u porodici, neplaćanje poreza i dr, zakon o izvršenju budžeta itd.);

- u krivičnim zakonima u Bosni i Hercegovini uz primjenu međunarodnih standarda, na jedinstven način regulišu bitni elementi krivičnih djela počinjenih iz mržnje, rasističke i ksenofobične prirode;
- izmjene i dopune odredbe zakona o krivičnom postupku koji se primjenjuje u Bosni i Hercegovini u odnosu na procesne mogućnosti saradnje sa optuženim kao kunsokoga svjedoka te definiše davanje imuniteta u prethodnom postupku i nakon potvrđivanja optužnice;
- preispitati kaznene odredbe krivičnih djela kojima je uređena oblast terorizma i finansiranje terorističkih aktivnosti:
 - preispitati procesna pravila o postupanju prilikom izvršenja radnje dokazivanja- privremeno oduzimanje predmeta i imovine korištenje dosadašnjih iskustava naše sudske prakse i sudske prakse drugih zemalja i predložiti jednostavnija rješenja koja su u praksi lakše primjenljiva, a koja neće ići na uštrb osnovnih prava i sloboda čovjeka i građanina.
- da se hitno usvoji Prijedlog Zakona o programu zaštite svjedoka u Bosni i Hercegovini, koji se nalazi u parlamentarnoj proceduri Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, te
- u daljoj reformi krivičnog zakonodavstva posveti pitanje racionalizaciji krivičnih postupaka i njegovog otklanjanja kroz primjenu načela oportuniteta krivičnog gonjenja, uslovno otklanjanje krivičnog gonjenja i otklanjanje krivičnog postupka.

Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH

Učesnici savjetovanja su ukazali na potrebu otvaranja rasprave oko prikupljanja i vođenja statističkih podataka o kretanju kriminaliteta u BiH, o krivičnim djelima počinjenim iz mržnje u BiH, podataka o vođenju u isto vrijeme više krivičnih postupka protiv istih lica, o prekršajima učinjenim po osnovu zakona o zaštiti od nasilja u porodici, te usaglašavanja metodoloških pristupe u ovom važnom i osjetljivom području postupanja i djelovanja sudova i tužilaštava

Saradnja vrhovnih sudova u entitetima, Suda BiH i Apelacionog suda Brčko Distrikta BiH

Učesnici savjetovanja su ukazali na potrebu kontinuiranog praćenja i usaglašavanja sudske prakse od strane vrhovnih sudova u entitetima, Suda BiH i Apelacionog suda Brčko Distrikta BiH, a u cilju obezbjeđenja jednakosti građana u Bosni i Hercegovini.

Tužilaštva i sudovi

Učesnici savjetovanja su ukazali da se u okviru prava na pravičan postupak, pravičnost konkretnog krivičnog postupka procjenjuje kako sa aspekta prava osumnjičene odnosno optužene osobe tako i polazeći od interesa žrtve krivičnog djela i jačanja njenog položaja u krivičnom postupku, i da je neophodno da sudije i tužioci osigurati dosljednu primjenu:

a) odredaba koje se odnose na zakonitost dokazivanja u krivičnom postupku, oduzimanja predmeta, primjene posebnih istražnih radnji, te

b) prava žrtve-oštećenog koja su propisana važećim krivično procesnim zakonodavstvom, te

Ukazano je na potrebu da tužilaštva u koordinaciju sa nadležnim organima uprave preduzmu hitne aktivnosti na preventivnom i represivnom djelovanju u oblasti zaštite okoliša.

II PREKRŠAJNA OBLAST

Učesnici Savjetovanja su po ko zna koji put konstatovali da se nedovoljno pažnje posvećuje materijalnom i procesnom zakonodavstvu iz prekršajne oblasti kao i edukaciji sudija i ostalih učesnika prekršajnog postupka, pa su pozvali :

-nadležna ministarstva pravde da u postupku donošenja novih Zakona o prekršajima rukovode i potrebom harmonizacije navedenih zakona u Bosni i Hercegovini, te da na jedinstven način riješe procedure vezane za prekršajni postupak, a posebno vezano za subjekte koji su ovlašteni za pokretanje prekršajnog postupka, postupak prema maloljetnicima, sadržaja prekršajnog naloga u smislu jasnog određenja elementa prekršaja za koje se izdaje prekršajni nalog, donošenja zaštitnih mjera prema zakonu o zaštiti od nasilja, propiše mogućnost ublažavanja prekršajne sankcije, da se uvede širi spektar prekršajnih sankcija, te propišu alternativne mogućnosti u slučajevima kada nije moguće izvršenje izrečenih novčanih kazni; te

- Tim za ocjenu i praćenje primjene krivičnih zakona u BiH radi ocjene prekršajno pravne zaštite građana pred zakonom na jednak način u Bosni i Hercegovini.

III SURADNJA NA LOKALNOM I MEĐUNARODNOM NIVOU

Učesnici savjetovanja podržali su suradnju između organa otkrivanja i gonjenja kako na lokalnom tako i na regionalnom nivou i šire sa zahtjevom da se brže implementiraju međunarodne obaveze koje je preuzela Bosna i Hercegovina, posebno u oblasti borbe protiv terorizma, uključujući i preventivno djelovanje putem medija i nevladinog sektora.

IV EDUKACIJA

Ukazujući na potrebu kontinuirane edukacije nosilaca pravosudne funkcije, advokata, te policije i drugih agencija koje provode zakon, učesnici Savjetovanja su pozvali Centre za edukaciju sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini kao i druga tijela koja se bave edukacijom advokata, te ovlaštenih službenih osoba u agencijama koje provode zakone, da u godišnje programe obuke i stručnog usavršavanja neophodno **obavezno uvrste sljedeće teme:**

a)

- krivična djela učinjena iz mržnje i krivična djela iz oblasti zaštite okoliša, s tim da je neophodna edukacija i ovlaštenih osoba koja djeluju u navedenim oblastima;
- terorizam i finansiranje terorističkih aktivnosti;
- organizirani kriminal;
- kompjuterski kriminal,
- krivična djela iz oblasti poreza i carine;

b)

- korištenje informatičke tehnike, te međunarodnih analitičkih softvera kao efikasnog sredstva za borbu protiv navedenih vidova kriminaliteta tako i vezano za upotrebu naprednih analitičkih softvera u segmentu prezentiranja dokaza u borbi protiv organiziranog kriminaliteta, terorizma, korupcije
- zaštita svjedoka i korištenja iskaza zaštićenog svjedoka, uključujući mogućnosti Odjeljenja za zaštitu svjedoka SIPA-e u pogledu provođenja programa zaštite svjedoka u BiH;

- c)
 - oduzimanje nezakonito stečene imovinske koristi i imovine, uključujući primjenu instituta sporazuma o priznanju krivnje i priznanje krivnje, financijske istrage, uključujući primjenu posebnih istražnih radnji,
- d)
 - obezbjeđenja dokaza u istragama vezanim za korupciju
- e)
 - otkrivanje terorističkih akata i gonjenje izvršilaca ovih krivičnih djela - prepreke u koje usporavaju istragu

U svjetlu novije prakse ESLJP, Ustavnog suda BiH, te apelacionih sudova u BiH neophodno je nastaviti sa edukacijom vezanom za zakonitost dokaza u krivičnom postupku,

Imajući u vidu sve probleme koje prate primjenu prekršajnog zakonodavstva u saradnji sa entitetskim Udruženjima sudija/sudaca, entitetski Centri za edukaciju i Pravosudna komisija Brčko Distrikta BiH, predloženo je da se započne sa organizovanjem redovnog godišnjeg savjetovanja u trajanju od dva dana posvećenog temama iz prekršajne oblasti u kojem bi pored sudija iz Odjeljenja za prekršaje prvostepenih i drugostepenih sudova učešće uzeli i ovlašteni organi za izdavanje prekršajnih naloga i zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka da se poseban dio posveti edukaciji iz oblasti primjene odredaba prekršajnog zakonodavstva, uključujući posebno primjenu zakona kojima se regulišu porezi, PDV, carine; te da se hitno, do kraja godine, organizuje savjetovanje u svjetlu novije prakse ESLJP i Ustavnog suda BiH, vezano za primjenu načela ne bis in idem.

V

Sastavni dio ovih zaključaka su i zaključci sa rada panela posvećena krivičnim djelima učinjenim iz mržnje i oduzimanju imovinske koristi

V/1

OSCE – Krivična djela učinjena iz mržnje

Učesnici savjetovanja su podržali preporuke OSCE-a sačinjene na osnovu analize incidenata motiviranih predrasudama u Bosni i Hercegovini s tim što su predložili da se u preporuke obavezno uključe i mediji koji su važan segment društva u podizanju svijesti javnosti o krivičnim djelima i incidentima počinjenim iz mržnje u Bosni i Hercegovini.

V/2

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI STEĆENE KRIVIČNIM DJELOM

Učesnici savjetovanja su podržali „Pravni okvir usaglašavanja oduzimanja nezakonito stečene imovine u zakonodavstvu Bosne i Hercegovine“, koje je sačinila Grupa stručnjaka na području oduzimanja nelegalno stečene imovine IPA Projekt 2010- KOMPONENTA IV, te su pozvali zakonodavnu i izvršnu vlast na nivou Bosne i Hercegovine, u entitetima i Brčko Distriktu BiH, da hitno pristupe donošenju odgovarajućih zakona, odnosno pristupe izmjenama i dopunama postojećih zakona koji regulišu ovu oblast (Republika Srpska).

VI

ISTRAŽIVANJE KRIMINALITETA U BIH

Učesnici Savjetovanja ukazuju posebnu zahvalnost grupi mladih istraživača na čelu sa Prof dr Hajrijom Sijerčić Čolić sa Pravnog fakulteta Sarajevo na prezentiranoj publikaciji „Stanje i kretanje kriminaliteta u Bosni i Hercegovini za punoljetne osobe u periodu od 2003. do 2012.

godine“ u kojoj je pored datog doprinosa procjeni aktuelne situacije u pogledu strukture kriminaliteta i njegovog kretanja u vremenu nakon donošenja novog krivičnog zakonodavstva 2003. godine, ukazano i potrebu otvaranja rasprave oko prikupljanja i vođenja statističkih podataka o kretanju kriminaliteta i usaglasiti metodološke pristupe u ovom važnom i osjetljivom području postupanja i djelovanja nadležnih službi i tijela; omogućavanja protoka tako prikupljenih podataka u međunarodne statističke baze, šire otvoriti vrata različitim istraživanjima kriminaliteta koja se razvijaju u svijetu i koja doprinose utvrđivanju i interpretaciji podataka o stanju kriminaliteta, kao što su, npr., vrlo popularne studije o viktimizaciji (*crime victimization survey*) i samoprijavljivanju (*self-report studies*), te su pozvali sve mlade istraživače, ali druge zainteresovane osobe da nastave sa istraživanjima kriminaliteta u Bosni i Hercegovini, kako bi i u narednom periodu ista bila predmetom rasprave savjetovanja, a pozvali su sve mlade istraživače, ali druge zainteresovane osobe da nastave sa istraživanjima kriminaliteta u Bosni i Hercegovini, kako bi i u narednom periodu ista bila predmetom rasprave na ovom savjetovanju.

Učesnici Savjetovanja su posebno ukazali na neophodnost da se terorizam kao fenomen koji ima svoje uzroke, kompleksno istraži, uz angažman sociologa, kriminologa, psihologa, vjerskih autoriteta, povjesničara.

VII SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Učesnici Savjetovanja uputili su saopštenje za javnost povodom preporuke broj 102 iz Nacrta preporuka za promjenu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine Ekspertne grupe za reformu Ustava Federacije Bosne i Hercegovine u kojoj je ukazano na predloženo rješenje da se sudije tog suda biraju na mandat od devet godina uz mogućnost izbora na još jedan mandat.

VIII PROMOCIJA KNJIGA

- „Stanje i kretanje kriminaliteta u Bosni i Hercegovini za punoljetne osobe u periodu od 2003. do 2012.godine“, Hajrija Sijerčić Čolić, Nikola Findrik, Vedad Gurda, Milijana Lepir, Dževad Mahmutović, Denis Pajić, Nezir Pivić, Ivana Stipanović, Vildana Vranj u izdanju Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine;
- „Oduzimanje imovine stečene izvršenjem krivičnog djela (preventivni i represivni aspekt)“ Milimir Govedarica, u izdanju Visoke škole unutrašnjih poslova Banja Luka 2013. godine
- „Maloljetničko krivično pravo“ Prof dr Ljubinka Mitrović, prof. dr. Miodrag N. Simović, Prof. dr. Dragan Jovašević i doc. dr. Marina Simović.

IX

Učesnici Savjetovanja i organizator Savjetovanja posebno se zahvaljuje OSCE Bosne i Hercegovine i IPA projektu za razvoj pravosuđa u Bosni i Hercegovini na podršci u organizovanju savjetovanja.

Nakon rasprave na završnom zasjedanju učesnici Savjetovanja prihvatili su zaključke koje je iznijela predsjednica Organizacionog odbora, te se zahvalila svim učesnicima u radu Savjetovanja kao i članovima Organizacionog odbora.

**Predsjednica
Organizacionog odbora Savjetovanja
Vildana Helić**